

Sy-li spěwał,
Pilnje džělať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatoł
Zradny je.

Za staw sprócnj
Npoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělať
Wšědny dny;
Džěň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes ma
Njeh ći khma
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrěw će! F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy kóbotu w Šsmolerjez knihcizšcžerni w Budyšchinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedpłatu 60 pj. dostać

4. njedžela po swjatej Trojizy.

Math. 7, 24—29.

S přědowanja na horje je našch tekst wsaty. S nim wu-
klinczi tuto wulke mózne přědowanje, kotrež Knjes Jezus tam
na horje s wójnim wučomnikam a ludej džeržěše. Esy ty tež
hizo mjes tutym byl, mój kšesěžano, moja kšesěžanka? A hdyž
šy, šy ty to potom byl mjes tymi wučomnikami abo mjes
tym ludom. Wo tymi wučomnikami wěmy, so woni s nini
džěchu. Wo tym ludu steji tu na kónzu pižano: „džiwachu so
ludžo jara jeho wuczbje!“

Haj, džiwali drje so šu ludžo našeho luda a našch wo-
žadow w měrnym cžaku do wójny tym móznym s wóram a wul-
kim žadanjam a džiwanim wukóžowanjam teho přědarja i horj,
a džiwali so tež nješku, dokelž tak někotry mjes nimi, kotryž nje-
mějške kšwile ani ša wukšadowanje tuteho přědwanja w Božim
domje, ani ša čžichu nutrosć wo tym w šwojim domje, a tež
na tymi njeprachowaske, kotřiž do žyła njejedžachu, so pola
Matheja wot 5. hač do 7. stawa jene přědowanje na horje nam
date je. Sežěhwk, bolstny sežěhwk teho wscheho je, so tež něki
we wójnje a po wójnje i džiwanja, i bolstneho džiwanja won
njeschindu. Albo njedhrbisch so to džiwacž, so je wójna sčón-
cžena, a tola hiščeže žadny měr!? Albo njedhrbisch so to džiwacž,
so je notny wukšostajny šejm abo Reichstag wolentj a tola
hiščeže žane nowe wóženje a wjedženje luda a kraja i šepschemu
a na wšykoh?! A njedhrbisch so to džiwacž, so je měr pod-
pižany, a tola žane wujednanje ani mjes ludami ani w něm-
škim ludu šamym? Wěso džiwacž so dhrbisch — ale tehdy
jenož, hdyž nješky wučomnik, kotryž na horje i Jezusowymaj

nohomaj šedži a šlyšchi jeho rěčžo: „A šchtóž te moje šłowa
šlyšchi a nječini te šame, tón je podobny na njemudreho muža,
kiž šwój dom na pěšš je stajil!“

Wo měrnym cžaku žadase šebi i tutemu šłowu jedny
rjany pšikšlad wo jenym tajkim mužu. Tajke pšikšlady wschať
so kemscherjani lubja, ale šda šo, so šu šo jenož lubike, so je
placžiko: „šlyšchi a nječini!“ Pšchetož něki šu woni, šmy
my wschilzy šobu w jenym tajkim domje, abo šěpje, pod roš-
padankami tajkeho doma, wo kotrymž tón Knjes tu praji: „wón
padže a běške jeho pad wulki!“ Wulki pad běške tón pad něm-
škeho luda a kraja, tak šo šo žyly šwět džiwa a našchi ludžo
šobu. Šdyž pak my šo šobu džiwamy, njeje tež tutón cžak
je wschej šwojej štruchšoščju naš pohnuť, so něki i najmješchať
i Jezusowymaj nohomaj šedžimy a šlyšchimy a potom džemy
a čžinimy to šwoje w Jezusowym mjenje. Šdyž šo my tež dži-
wamy, nješmy my pšchego hiščeže špósnali, so twarjachmy na
pěšš, a twarimy dale na pěšš, je-li šo do žyła twarimy a niž
wjese bóle, šchtož někať hiščeže steji, potorchjemy. A my, našch
lud potorchuje tež dale a bóle, a jadžewa bóle hiščeže hač hdy
prjedy nowotwarej! Je tola našch lud se šwojej wšchšoščju,
je šwojej ludowej šhromadžišnu ta někať na tym, so by se
šakonjami šadžewať temu, so by šo tón notny dom na šłaku twariť.
Wo rěka po našchim tekšče, našch lud nowže hiščeže tón mudry
muž byč, ale radšeho tón njemudry! Potom pak jemu njeje
i pomhanju! Albo budže jena nowa wšchšošč, jena nowa lu-
dowa šhromadžišna hinajšcha? Wle niž jeno tuta rošriša. Na
kóždym jenotliwym mjes nami je ležane, hač šmy čži mudri
abó čži njemudri, pšchede wschěm pak na šarschimi! Šad nimi
je, hač džěči maja nabožne rošwucžowanje, kotrež jim w Je-

fužu jeno nepočasa teho wulkeho přebanja, ně, kotrejž jim Jesuška s dobom do wutrobny položi jako tón twjerdy saložk, na kotrymž móžesch potom natwaricž dom a twar, kotryž njepadnje, njech tež nahly desčecž pada a woda pschindže a wětry duja a na tón dom storkaju.

Tola my bychmy hnadnje mudri byli, bychmy-li nětk jenož sa nasche džěczi žebi to žadali! Ty, njech muž abo žona, žy tola tež hiščeže tu a žy něchtón a niz jene „nicžo“. Šhiba to žy!? Bjež jo s najmjenišcha njedyrbišch a njebmješch, ale wjele bóle, ty dyrbišch tón bjež, kotryž žam k Jesuškowymaj nohomaj žedži niz jeno w počluchanju a džiwanju, ně, jako jeho wučžomnik, jako jeho wučžomniza! Ty dyrbišch tón bjež, kotremuž móže tón šujes, pschistupiwšchi, rjez: „Žebje pschirunam ja temu mudremu mužej!“

Tón dyrbišch ty bjež! A přjedty hačž ty runje ty to njebudžesch, njebudže to tež našch lud, kotrehož šlaw ty tola žy! Duž, jeli so chžesch ty žam sažo a žobu s ludom na wyžofke, dži na horu k Jesuškej, žlyšch, šchto wón tebi prajicž, radžicž, dacž, pschilafacž ma! A potom dži a cžin to žame w myžlach, žlowach, škutkowanju!

Našch cžajž sežini taž někotremu njemóžne, so by žebi twariš dom a bydlenje s drjewu, s žyhelow a s kamjenja; njedostanjež tuteje a druheje potreby k twarej, a dostanjeschli jeje, njemóžesch ju šaplacžicž. To je našch cžajž a žwět! A došelž to cžajž a žwět, njemóže to ščoncžnje druhdy hinat bjež. Šk temu domej, kotryž žebi po Jesuškowym žlowje jako mudry twarz twarišch, je cži tu dženska a kóždy džej poschicžene wschitko, šchtož trjebasch, žamo tón saložk, a to je to najnusnišche, najwažnišche; wot tuteho wotwřižuje, abo so lěpje prajimy, na tutym steji wscho druge, ty žam; a taž dołho hačž ty žo wot tuteho Jesušk-saložka njehnuješch, tež njepadnješch, njech žamo sažo wětry wulkeje wójny duja a storkaja. Ty njepadnješch, ty wostanješch, tež žamo tehdy hiščeže, hdyž ta žnjercž cže potwali a rošdrjebi tu cžělnu hětu, twoje cžělo!

Duž tehodla: Šk Jesuškej na horu a s Jesuškem na wyžofke, haj, junu k wěcžnej wyžofkocžji! Šamjen!

Pschescžěbanje Armenišchich w šwětowej wójnje.

Wobprjedž Turkowškeje, kaž psches jejne hłowne města rošpróšcheny bydli šchescžijanški lud, Armenišch, kotrehož šlawišny žu žo šlawišny martraštwu sežinike, kiž nimaja žwojeho runje-cža. Lěto 1895 žačofne kónžowanje Armenišchich pschiježe, kiž žo w Konstantinoplu šapocža, potom do Ašiskeje pschecroči do armenišchich krajnow a 100 tyžaz šchescžijanam žiwjenje wsja. Naž džiwje šwěrjo turkowška móž pod wštwom wěry wopacžneho profety žo na žwój wopor cžijny, njes tym so europiske wulko-možy šmėrom wostachu a žane pospžty, tamnej kručze wobaracž, njecžinjachu. Žena žo druheje a potwšchitkowneje wójny šwěta bojeshche. Ženož šchescžijanštwu žo na žwój nadawš dopomni, šyrotam durje žwojich šamaritšich hospodow wotewrjeshche a šyrotownje we wulkej licžbje saložki.

Wójna šwěta tola wudhri jako žudženje s dobom na Ewropu. Wona paž tež Armeniškim najžalošnišche pschescžěbanje pschiježe, kiž je hdy w běhu cžajžow pschecžerpjeć měla. Wo tutym w dalšchim.

1. Kaž je žo mělo.

Šdnyž běchu we wójnje, kaž žo prajeshche, na wschelachich armenišchich štronach w Turkowškej žo politiske njemėry pschecžiwu Turkam mělo, běchu 25. haprleje 1915 we hłownym měscže Konstantinoplu najwobebnišchi Armenišch žajeczi, kiž mějachu sa šwonkownošcž, kaž duchowne wjedništwu, najwjazh prajicž.

To běchu na 600 wjednikow, kiž buchu bjes pschecžyšchjenja a šajudženja do šnucškowneje Mafese Ašiskeje wotwjedženi. Šo nimi buchu dalšche 10 tyžaz s teho žameho města wotštronjeni. Nichtó wo nich wjazh nicžo žlyšchaj njeje, kaž žo jim wjedže. Najwjazh wot nich drje njebudže wjazh žiwych. Na to buchu w turkowškim wójšku žlužazy Armenišch wotbrónjeni, a jako woškerjo a džělacžerjo dale trjebani, potom paž do hór wjedženi, a na wotležanych městnach w cžrjódach wot 80 hačž sto muži wot woještwa abo žandarmow po porucžnosčji offizěrow potjěšani. Wužoj, kotřiž brónje njenoschachu, buchu w domišnje wschelako wot žonow a džěczi džěleni, na wotležane městna wjedženi a ščozowani. Wščofšche žonty paž, a holžy, tež džěczi, buchu hušto na žamym městnje do turkowšchich haremow (žonjazych štwow) tych wošebnych a do šurdišchich wšow pschedawane abo wotwjedžene.

Šrudne městno maja a na pschezo wobšchowaju pschecžěhanja a pschecžydenja Armenišchich na nowe štatof psches ruzhich turkowšchich njepšchecželow. Žele cžahanja žu žo měle hačž do oktobra 1918, do žameho kónža wulkeje wójny. W septembrje tehole lěta běšche w Katkasiškej (w horach) mjes šchescžijanami hiščeže kónžowanje, pschi kotrymž je 20 hačž 30 tyžaz Armenišchich w tamnišchim měscže Baku žamym žiwjenje šhubito. njedštwajo napschecžneho próžowanja w turkowškim wójšku pschecžiwazeho němsšeho wyschšeho offizěra.

Wupokasanje s domišny bu žo s wjetscha jenož někotre dny abo hodžiny do přědka wosšewilo. Turkowšch polizistoj žonty a džěczi nišowachu, sa nimi pschicžicž. Šchtož mějachu, draby, šhěžu, dwór, rolu, ščót, dyrbjachu wopušchecžicž a šhubicž, taž so bu šamoženje armeniškeho luda potwšchitkowne precž wsate. Šdžezž běchu žmėli wós a ščót žobu wsacž, bu jim tón po cžajžu tež wotewšaty. Žeho runja pjenjesh, pycha a šchtož běšche hewat hiščeže w jich rukomaj. Šdnyž žu tež Turkojo špytali, to, šchtož je žo taž šlawo, jako psches wójnu trěbnu a nušnu napravaw k lěpschemu Armenišchich wuložicž, tola wschitko temu napschecžiwu rěczi, šchtož žu šwėdžy wo tutych transportach potwjedali. Ša cžajž wójny je žo bohužel malo mjes nami wo šachadžanju tutych našchich šwajškarjow na šlawne dalo a dacž mohlo a hiščeže mjenje wot naš žim wobaracž.

2. Šwėdžěnanja wo cžwilach wotwjedženyh (deportowaných).

27. julija 1915 je němski šhěžorški konsulat w Aleppo na šhěžorštwoweho kanžlerja žłědowaze pižal: „Turkowške knježestwo je žwojich armenišchich poddanow, po tajkim njewinowatych, wudawajo, so dyrbi jich s wójnišchich štron wotštronicž, do pušcžiny wuhnało po tyžazach a jažo tyžazach, ani šhorch ani žamodruhich wuwšajo, je jich njedofahajo a njeporjadnje žiwilo, njeje nicžo cžinilo pschecžiwu tym mjes nimi wudhryjenymi epidemijami (šachadžazhymi natškowazhymi šhorowšcžemi), je žonty do nušy a šadwėlowanja cžėrilo, so žu žwoje cžěšchne a notw-narodžene džěczi po pučžu wužadžile, so žu žo žame še žwojimi malhymi džěcžimi do rěki cžijnyše; wono je je do wole tych pschewodžazhch a s tym do haniby podało, wono je je Beduinam (wokoło cžahazemu šplahaj) do rukow honilo, kiž žu je wurubili a wotwjedli, wono je šhostanzow s jaštwa pušchecžalo, do woještwe drašty štykalo a do tych štron žłalo, hdyž dyrbjachu wuhnacž žo pschecžahnyč.“ Žalle ma žo šastojška rošprawa konsulata.

Rošhorjazh wobras wocžow žwėdš wot 11. novembra 1915 je štron rěki Eufrata na Bagdadškej drošy podawa, hdyž potwjedaj, kaž wječor posdže pschichadžazh se žwojimi wuštathmi mozami daloko a šchėroko wokoło kórjenje s próžu jalkó macžisnu k tepjenju hromadže šberaja. „Wšchitke tute městna k potwpočžowanju žu měžazh dołho s hromadami cžłowšchich nje-

ujada, wotpadanſow, trundlow, hnoja do najwobidniſcheho pſche-
mēnjene. Skočaze a człowſke czēla hniyaze a hromady muchow
nad nimi... — Tam na mēſtnje njeſboža wopuſchczena
wuhlōdnjena maczerka bedžeſche. Jaſnej bēlej woczī, bēle hloſy,
pohladanje woblicza na lēpſchu ſaſndženofcz poſafowafche. Wſcho
dale czehnjefche. Wona wo ſwoje dżeczī žalofczefche. Eſnano
hiſcheje jene ſlōnczkoſhowanje, potom je ſwojeho wupſchehnje-
nja wēſta. Sabcha, to je prēnje mēſtno k ſaſhdlenju. Prjedy
nělotre ſta wobhdlerjow, nětko 3000 hłowow. S chorofczu jich
wjele kōnz bjerje. Čzi w ſtanach pſchebhwazy, ſo bychu ſo ſa-
mny ſchitowali, chorny — najbōle žony — ſ lēhwa wuſtorſtija.
Bjes zhrobny, lēkarja a wothladanja žalofczefjo wo thlēb proſcho
leza, hacž jich dōnt jim da wumrjecz. Napſcheczne mēſtno, hdžez
pſches rēku pſchewožuja, ja 12 pſchipluwanych czēlow ualiczich,
ktrychž žalofne ſmjerdženje žanu duſchu k pohrjebanju pohmucz
njemōže. Hlowne mēſtno k ſaſhdlenju poſaže hižo pſchi nutſ-
pſchijēdženju, jako hlowne dželto ſaſhdleny, mornych hrjebanje.
Sa tu hobrjy do hromady ſečifchczanu khopizu człowjefow —
prjedy 14 tyſaz, dženka 25 hacž 30 tyſaz wobhdlerjow — njeje
žaneho organifowaneho ſarjadowanja. Eſi chorownje ſu ſ pſches
tyſaz polne nathkane, jedyn lēkar ſ mēſta, jedyn wot knježer-
ſtwa, haptyka ſkoro prōdna, mrēcje wob džen 150 hacž 200
(po hłowach lēkarja). Ženož taſ je mōžno, ſo ſo hiſcheje pſchezo
tyſazy ſaſhdlerjow pſchijimaju. Na lēwym brjoſy rēki pſchi
lōdžownym moſče w ſelenych hētach hromada mrējazyh leži. To
ſu čzi ſabhezi, ktrychž jeniczi wumōžer je ſmjerč.

Neutralny woczowny ſwēd k wo lēhwach wobohich Armeniſkich
pola Eufrata powjeda, taſ ſu pod holym njebjom kaž ſkōt we
hromadze ſtyfani, bjes ſchita pſcheczitwo horzocze a ſymje, ſkoro
bjes draſczenja, kōzdemu pſchemēnjenju wjedra wuſtaji, ni,
w lēcže žahlemu palenju ſlōnza w puſczinje, w nalēczu a na-
ſymje wētrej a deſchczej, w ſymje hōrkej ſymje, pſches najwjetſche
tradanje woſtabyeni, pſches njeſlōnczne puczowanje bjes mozow,
najhōrſchemu wobfhadženju, ſurowym czwilam a ſtajnje hroža-
zennu ſmjertnemu ſtyſkej wuſtaji ſu čzi ſami, kiž hiſcheje
ſbytk mozow ſkhowachu, pſchi brjohomaj rēki do ſemje džeru wu-
hrjebali, do ktrychž ſaſēju. Eštož je hiſcheje wot armeniſkeho
naroda tam wſche, ſe ſchēdžiwzow, žonow a džeczī wobſteji.
Młode holzy, huſto hiſcheje džeczī, ſu ſo wot Muhamedanſkich
hrubite. Na tych dohlich puczach ſu je ſanjeſki, pſchedali, kaž
daloko njebuchu wot žandarmow, kiž ſtruchle karawany pſchewo-
džachu, ſlōnzowane. Žandarmojo na konjoch, wokoto hladaja,
wſchitkich, kiž pytaju čzenyč, doſahnu a wuſchwikaju. Ja
w puſczinje na wſchelkich mēſtnach ſchēſcz tajkich czēlanzow trje-
chich, kiž w mrēcju ležachu. Eſwojim ſtražowarjam bēchu czekli.
Nētko bēchu wot wuhlōdnjeny, pſchow wobdaczi, kiž na poſlednje
hibanje jich ſmjertneho bēdženja czafachu, ſo bychu ſo na nich
czikle a jich ſezwale. Na puczach wſchudže ſbytki tajkich njeſbo-
žownych Armeniſkich nadenžefch, kiž ſu jow ležo woftali. Po
ſtach ſu tam hromady pierſchczje pod ktrymiž wotpoczujia a bjes
mjena tam leža. Kajki to kōnz wobrjedž rubježnyh, mordaſkich
człowjefow — bjes duchowneho ſchēſczanſkeho wofſchewjenja.

(Wſchichodnje dale.)

Maczerſny dom ewangelifto-lutherſkich diafoniſow w Draždžanach.

Eſwjeczo ſwōj 75 lētny jubilej mōžeſche maczerſny dom wo-
pennicz ſ nowy te jubileje, kotrež bē Boža hnada jemu ſpoſch-
czila, ſo by je w poſlednich 25 lētach ſwjeczil. Bē to mjes
druhimi tež w lēcže 1907 50 lētny jubilej pčwjeczenja Božeho

domu. W februaru 1907 ſwjeczeſche dom taſ rjež ſwoju 50.
fermuſtju. Wobebje ſo pſchi tym wſchitzy tež ſ džaſownej wu-
trobu na tym ſobu wjeſelachu, ſo mōžeſche tutōn ſwjedžen tež
jena ſotra hiſchczje ſobu ſwjeczicz, kotraž bē jako ſotra jōn
50 lēt prjedy ſobu poſwjeczila.

Majnu ſamſneho lēta ſwjeczeſche „Luiſhne wotfaſanje“
(Louiſenſtift) w Lōhniſy ſwōj ſloty jubilej. Džen 11. oktobra
poſwjeczachu mlode a ſtarſche a najſtarſche ſchulerki tuteho wu-
ſtawa pomnik, wēnowany „lubej czecze Lies“, kaž wotfaſarſku
ſnježnu Luiſu ſ Mangold mjenuja. Tutōn wuſtaw je tež man-
dželſka pōlneho marſchalla ſ Hindenburg wophtowala, a te lēta
1871 hacž 1878 ſu jej lube wopomnjecze.

Lēto 1913 bē jažo jubilejne lēto. 50 lēt to bē, ſo wuſtawa
Bethesda w Lōhniſy ſwoje czecze ale paſ taſ wobſbožaze dželto
dokonjeſche! Eštož je Bethesda w tutnyh 50 lētach byla bēdnym
a hubjenym ſobuczłowjefam, to dawa woſebitu ſwjeczicnu
tutemu jubileje. 4079 bēdnych namaka w tutnyh czaju w Be-
thesda domiſnu a hoſpodu ſa czēlo a duſchu. Ta najſtarſcha
mjes tymi kam wuſhowanymi je jena ſtaruſchka ſ 95 lētami.
Mjes nužſtimi ſwjeczi jedyn tutōn jubilej ſobu, hladajo ſ dža-
ſom wrōczjo na 35lētny pſchēbnyk w Bethesda. Po ſhromadnym
wobjedže ſeſtupa ſo ſwjedženſki czah a do njeho, ſchtož mōžeſche
nēkaſ ſobu. Schulerki Marineje ſchule, ſlužobne, mjes ktrymiž
ſu jich wjele dobre a ſe lēta w Bethesda ſobu pſchētrafe we
ſwērnej ſlubje; čzi hlupi (Blōden), kotſiž wſchaf njeoroſymja,
ſchto to wſcho po prawom na ſebi ma, tola paſ ſu polni wjeſela
a ſo ſobu do czaha ſtupaju; ſ nimi wuſhowanzy doma ſa
džeczī; a k temu tōn dohki czah bēdnych mužſkich a žōnſkich, na
jēdných ſtolach bedžazyh abo ležazyh. Saweſczje, džupny, tola
paſ wutrobu hnujazy to ſwjedženſki czah tam pſches ſahrodu a
dwōr Bethesda ſo hibazy. — Do Bethesda, tam k wrotam Je-
ruſalemſkim khwata myſl, tam, hdžez tōn lēkar duſche a czēla
tež tajki czah bēdnych a chornyh wohlada ſo hibacz k wuſtrowja-
zei wodže! —

Žane wōczko njewoſtanje bjes ſhlſow, jako nimō czehnje
czah tych bēdnych, ſkripenych džeczī. E kijemi a ſe ſepjerami
czumpaja a ſkaſaja nimō abo ſu we woſhczku, wjeſene wot lubyh
ſotrow. To je wulke, mōzne prēdowanje ſa ſtarſchich a džeczī,
ſo njebychu ſaſtali ſo Bohu Knjeſej džaſowacz, ſo jim ſtrowoſcz
wobradzi! Wſchitzy njeſu kwētki a rōže w rukomaj. Pſchēd
ſwjedženſkimi hoſczemi poſaſtanje czah a ſanjeſy ſpēw, w ko-
tryniž ſo pſchezo woſpjetuje: „Hdže ſhladuje khwētko? do wy-
ſkoſa, do njebja!“ A pſchi kōzdnym „do wyſkoſa“ poſbēhnu ruzy
ſ rōžemi a ſ kwētkami do wyſkoſa, k njebju. Do wyſkoſa čze
tež Bethesda ſwojich lubyh wuſhowanych poſaſacz, ſo bychu na-
wſkli, ſwoju czēžu njeſcz jako jedyn wot Boha Knjeſa po jeho
njedowuſlēdžomnej radže jim napołożeny kſchizil, taſ ſo by jich
bēdnofcz a hubjenofcz ſwoju hōrkoſcz ſhubila a woni byli
troſchtowani!

„Do wyſkoſa“ čze tež „Madleniny aſyl“, ktryž dwē lēcže
poſdžiſcho, 1915, ſwōj ſloty jubilej ſwjeczi, ſwoje wuſhowane
poſaſacz, do wyſkoſa k Ebožnikoj, ktryž ſo na tej wulkej hrēſch-
niſy ſmili a tež jim čze poſaſacz pucz k nowemu žiwjenju.
1136 Madlenow je tutōn dom w tutnyh 50 lētach hoſpodowal.
E tutnyh buchū jich wjele dobre mandželſke a maczerje, druhe
ſwērne ſlužobniſy na tym a tamnym mēſtnje; wone wobho-
waju domej džaſowne pſchikhlenje, a jich wjele je pſchikhwatalo,
ſo bychu ſobu ſwjeczile tutōn džen ſe ſotrami, kotrež w tutnyh
domje ſwoju czēžu ſlužbu ſaſtawaju. Wobebje tole bē tutnyh
ſotram troſcht w jich prōzy a pohōn, ſo bychu w tutnyh džele
dale a bōle ſkuffowale.

Njedy je tu pschi božu pschispoznijene, so je tutón wustawo-
ša padnjene holzy, kaž tež druge podobne wustawny pod tutym
mjenom pomjenowane po tej Madleni abo tej Mariji i Mag-
dala, kotruž mējachu hacž dotal wuskadowarjo biblije, wožebje
tež katolska zyrfej, ja tu wulku hrěšchnizu; pschirunaj Luf. 7,
36—50; 8, 20, Mat. 27, 61 a druge. Po nowiščim njeje to
tomu tak! Ta „wulka hrěšchniza abo pokutniza“, Luf. 7, a ta
Marija Madlena abo Marija i Magdala stej dvě wožobje a niz
jena, k temule pschindžesč, hdyž wschě te městna hdžež je rěč
wo Marji i Magdala abo Marji Madleni pschirunaj se Luf.
7, 36—50. Po tym bychu wschitke tajke pomjenowanja, kaž je
i dawnych čašow mamy a nětk wožebje w snutskownym miš-
onstwie a tak tež tu w Madleninym ashlu na wopacžny jakožt
sakožne byle, runje kaž molerjo a drusy njemóhli wjazy pod
šwoje wobrašy teje wulkeje hrěšchnizy abo pokucžazeje stajčez to
mjeno: Madlena. Ta Madlena biblije bě wjele bóle pschezo-
jena nadobna žónska a šwěrna wučžomniza teho Knjesa, a nje-
šmě šo saměničez i tej wufej hrěšchnizu. (Pschič; dale.)

Šwěrnny woddan.

Jako pschod 103 lětami franzowski kžezor Napoleon I. i wul-
kim wójskom do Ruskeje čehnjesche, i kotrejež dyrbjesche tak ha-
nibnje čžekacz, bě hida ruskeho burškeho luda pschecžimo Fran-
zowsam a jich wjednikaj jara wulka. Wón placžesche jim sa
šatana šameho. Tuta hida šobu i ruskej šurowej šmu je
Napoleona šbika.

Lehdy běchu někotři franzowszy wojazy šebi to wješele
čžinili, šo ruskeho bura popadnychu a jemu na lěwu ruku přeni
pišmik Napoleonoweho mjena, „N“ i kónu wupalichu. Šso
šmějo džachu woni k njemu: „Nětko šy ty poddan našcheho
wulkeho kžezora. Zarej wjazy njepschisžuschesč. Šafle hdyž
šy tutón pišmik wotštronik, šy šašo Ruška.“ Wšohi nastrojeny
Ruška prózowasche šo nětko k wješelu tych Franzowsow, tón
pišmik wotmječ a wudrapacz — ale wscho podarmo. Duž na
jene dobo přjedy hacž móžachu to čži zušy wojazy šadžewacz i pra-
wizu šekeru šhrabny a šebi i nej šwoju lěwizu wotrubny. Tu-
tón podawš je šo we šwojim čžadž jara wopišowal a tež wobra-
šowal.

Tamnemu Ruškej bě wo to čžinicz, šo šwojemu kžezorej
šwěrnny wosta. Na kóždy pad čžyšche wón přjecž wot Na-
poleona. Radšcho čžyšche, jemu ruku mějo zarowny wostacz,
hacž i dvěmaj rukomaj zšsemu Napoleonej škuschesč.

Našy prawy knjes je Šhrystuš. Šemu čžemny škužicz a
hdy bychmy tež jeho dla wjele čžerpicž měli.

Zyrfej a stat.

Dženš, 22. junija, hdyž tute ryncžki pišamy, pyta němški
kraj a lud pschezo hiščeže sa jenej wšchnosčžu, kotraž by na sa-
kožku pošlednich wulkoštatnych wólbow lud a kraj wodšika. Njeje
to runje ničžo šwješelaze a wobšwělla tak prawje tu njeměštosčž
a njemóz, kotraž je žyš kraj a lud šapschijaka. Budže šnadž
tola nušne, šo i nowa wolinny? A kak budže to potom? Pod
wlinwom tutych wobštejnosčžow stej tež našcha Šafška je šwojej
wšchnosčžu. Budže tež našcha wšchnosčž hinajšcha? A kak wu-
padnu našche šafške wólbny? to šu praschenja, kotrež nětkle kóž-
deho jimaja, kiž tu litwki njesteji w tym čžadžu, kiž wo wjele ros-
riža; pschede wschěm paš jimaja tute praschenja tež kóždeho, ko-
tremuž Knjesowa zyrfej a jeho wošada a zyrfej jako tajka

hiščeže něšto placži a něšto, haj, to najdrožšche je. Bóh šaj,
šo šo pschecžisčezimny škončaje tola hacž k šrowym wobštej-
nosčžam luda a kraja,!

Š blisfa a i dalofa.

Tydženja bě licžba 193 hložow w rosprawje wo wólbje do
šynody šmylena. Šnjes lic. Wrosaf je šo se 139 hložami, to
je i 5 hložami wjetichimy, pschecžimo němškimaj a w theologiji
liberalnymaj duchownymaj wušwolik, wěšo niz jeno se šerbškim
hložami ale i pmožu jich wjele němškich. Škušescheja tola jenož
šchtyri šerbško-němske, abo šdžela hižo bóle němško-šerbške wo-
šady do Lubijskeho wokrješa; wschě druge šu němške we tutym
wokrješu, kotruž bě po 273 hložach wotedal sa duchowneho kaž sa
šajka. Wšy šo wješelimy na tym, šo je šo w š. šararju
lic. Wrosafu-Šrodžisčezanskim do teje šynody, kotrejež nadatwki
šu wulke a wažne, wušwolik pošitwny theologa a Ššerb!

Pytaj a namafaj.

K XII. Šehovah. Ššto to i tutym mjenom je? Štary
Ššraelita mješesche to mjeno šwojeho Boha sa tak šwajate, šo je
ženje njemupraji ale měšto teho „Šnjes“ prajesche. W šwojej
Bibliji abo lěpje, w šwojim Šakonju wón tež tuto mjeno njemupiša
ale jo, kaž bě to wot štareho čžadža šem waschne, jeno se 4 pišmi-
kami, se 4 šobušnykami (Konsonantami) wosnamjeni mjenujzy se:
i, h, v, h. Šošdžischo buchu. kaž je to pschi hebrejskim pišmje
waschne, k tomu te šamosnyki (Wofale) pschisšajene, mjenujzy:
a, o, a; tute paš njekšuschesčja k tym tamnym 4 pišmikam, ale
šu wsate wot teho mjena „adonai“, t. r. Šnjes.

Něhdže wot lěta 1500 šem čžitaja nětk ššchescženjo tute 4 a 3
pišmiki hromadu a praja: „šehovah“ a mjenuja Boha i tutym
mjenom „šehovah“, tak tež Luther. Židža to njekš čžinili a tež
njecžinja; bychu-li woni to mjeno Bože wuprajili, bychu drje:
„jahve“ prajili. Našche pomjenowanje „šehovah“ je potajkim
našalo i teho, šo buchu wot jeneho šłowa te šobušnyčaki, wot
druheho te šamosnyčaki wsate. Tole wěšo njetrjeba a njemóže
nišoho molicz. Bóh Šnjes šam paš njekšlada na to, hacž čžlowjel
jeho i tym štarožidowskim „Šnjes“ mjenuje abo i tym nowiščim
„šehovah“ abo i tym wot židow njemuprajenym „jahve“, ale Bóh
Šnjes šedžbuje na to, hacž šo k njemu wolašy w duchu a
w prawdže a hacž jemu škužisčy i čžčiom a i dušchu.

Šorjedženki. W pošlednim čžišle 25, w „Šředomanju“ na
štronje 97, šu ššledwaze šmyški: 4. ryncž wot horška: džeržane
wot Š. Šaltarja; w 11. ryncžku w. h.: ššudomnišchej krajinj; 16.
r. w. h.: tuteho krašneho; 18. r. w. h.: jentym pučžu lubošče;
7. r. w. d.: Šnjes wschesche hmady; 9. r. w. h.: Ššincžče šwony.

Na 98 štronje 10. r. wot horška: „Šed'n twjerdy hřód;
22. a 23. r. w. h. pschestajicz; 28. r. w. h.: někajke šacžucže
33. r. w. d.: a wutupicz njemóža; 26. r. w. d.: tu je šchčezška;
7. r. w. d.: wot 1882; 10. r. w. h. kiž tebe wobdawaj; 30. r.
w. h. kiž šřeni šwón; 7 a 8. r. w. d.: Ššchescžijanski domo;
Na 99. štronje 10. r. w. d.: Witaj k nam; 2. r. w. h.: ššedžebatki.

Šamolšity redaktor: šarar W h r g a c ž w Šošaczizach.

Wudawa „Ššerbška Šužiza“, družštwó i wobm. ruš.
Čžiščez Ššmolerjež knižicžisčezernje w Ššerbškim Domje
w Šudyščinje.